

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 31 lipca 2018 r.

Pozycja 120

POSTANOWIENIE

z dnia 22 maja 2018 r.

Sygn. akt Ts 93/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Innogy Polska Contracting Sp. z o.o. w sprawie zgodności:

- 1) art. 365 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155) z art. 45 ust. 1 i art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 403 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155) z art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 24 kwietnia 2017 r. Innogy Polska Contracting Sp. z o.o. (dalej: skarżąca) wystąpiła o stwierdzenie, że art. 365 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 155; dalej: k.p.c.) „w zakresie, w jakim prawomocny wyrok wiąże nie tylko sąd, który wydał ten wyrok, lecz również inne sądy i organy administracji publicznej bez określenia zakresu i sposobu tego związania” jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skarżąca wystąpiła także o stwierdzenie, że art. 403 § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim „nie przewiduje możliwości wznowienia postępowania cywilnego zakończonego prawomocnym wyrokiem, który został oparty na innym prawomocnym wyroku cywilnym, następnie uchylonym” – jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 i art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną wniesiono w związku z następującą sprawą.

SKT Spółka z o.o. wystąpiła przeciwko skarżącej (wówczas: RWE Polska Contracting Sp. z o.o.) w trzech odrębnych pozwach z roszczeniami o zapłatę – w łącznej wysokości 2.229.433,33 zł wraz z odpowiednimi odsetkami – tytułem należności wynikających z łączą-

cych strony umów, dotyczących opracowania i realizacji projektów oraz eksploatacji urządzeń ciepłowniczych. Na sumę dochodzonych roszczeń składały się należności z tytułu prowizji, kosztów dodatkowych i dodatku z tytułu ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział X Gospodarczy (dalej: Sąd Okręgowy) połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i wyrokiem z 6 kwietnia 2016 r. (sygn. akt X GC 199/15) zasądził od skarżącej na rzecz powódki kwoty: 785.744,60 zł, 441.062,92 zł i 940.402,24 zł – z odpowiednimi odsetkami oraz orzekł o kosztach procesu. Sąd Okręgowy wskazał – mając na względzie art. 365 § 1 k.p.c. – że orzekając, był związany innymi prawomocnymi orzeczeniami wydanymi w sprawie między tymi samymi stronami, na tle tych samych umów. W orzeczeniach tych przesądzono bowiem, że co do zasady, powódce przysługuje wobec skarżącej roszczenie o spełnienie świadczeń w postaci prowizji i kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej, a także wskazano sposób określania wysokości tych świadczeń – w ramach poprzednich okresów rozliczeniowych.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny (dalej: Sąd Apelacyjny) wyrokiem z 31 sierpnia 2016 r. (sygn. akt I Aca 780/16) oddalił apelację skarżącej i orzekł o kosztach. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w procesie o dalszą część świadczenia z tego samego stosunku prawnego sąd nie może w niezmienionych okolicznościach odmiennie orzec o zasadzie odpowiedzialności strony.

Sąd Najwyższy wyrokiem z 7 grudnia 2017 r. (sygn. akt V CSK 197/17), na skutek skargi kasacyjnej skarżącej, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że istota uregulowanej w art. 365 § 1 k.p.c. mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia polega na tym, że wymienione w nim podmioty powinny mieć na względzie fakt wydania prawomocnego orzeczenia i jego treść, a wynikający z niej stan związania ogranicza się do sentencji orzeczenia i nie obejmuje motywów rozstrzygnięcia. Podkreślono, że sąd, dokonując samodzielnych ustaleń, nie może co prawda ignorować stanowiska zajętego w innej sprawie, w której stan faktyczny był konstruowany na podstawie tego samego zdarzenia, lecz biorąc je pod uwagę, obowiązany jest dokonać własnych, wszechstronnych ustaleń i samodzielnych ocen, które w rezultacie mogą doprowadzić do odmiennych konkluzji.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 30 maja 2017 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej, do czego ustosunkowała się pismem z 9 czerwca 2017 r.

W ocenie skarżącej zakwestionowany art. 365 § 1 k.p.c. naruszył jej prawo do sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy przez niezależny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji) z naruszeniem zasady proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji) w związku z zasadą demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji), ponieważ nie określa sposobu i skutków związania prawomocnym orzeczeniem innych sądów. Zdaniem skarżącej uregulowanie w zakwestionowanym przepisie tylko ogólnych zasad skutkuje zobowiązaniem wszystkich sądów do orzekania z uwzględnieniem rozstrzygnięcia, które zapadło w innej sprawie. To zaś uniemożliwia sądom swobodną ocenę dowodów oraz samodzielne rozstrzyganie wszystkich zagadnień występujących w sprawie.

Natomiast zakwestionowanemu art. 403 § 1 k.p.c. skarżąca zarzuca naruszenie prawa do sprawiedliwego procesu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), zasady proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji) oraz zamknięcie drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw (art. 77 ust. 2 Konstytucji) poprzez uniemożliwienie „wznowienia postępowania, które zakończyło się wyrokiem opartym na uchylonym następnie wyroku”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie u.o.t.p. TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy u.o.t.p. TK.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna. Mając na uwadze art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK, Trybunał przy orzekaniu jest związany zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej.

3. Jednym z podstawowych warunków dopuszczalności skargi konstytucyjnej do merytorycznego rozpoznania – wynikającym z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a skonkretyzowanym w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK – jest wyczerpanie przez skarżącą drogi prawnej, zakończonej wydaniem ostatecznego rozstrzygnięcia.

Jako ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie objętej badaną skargą konstytucyjną skarżąca wskazała wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu I Wydział Cywilny (dalej: Sąd Apelacyjny) z 31 sierpnia 2016 r. (sygn. akt I ACa 780/16; dalej: wyrok Sądu Apelacyjnego).

Sąd Najwyższy wyrokiem z 7 grudnia 2017 r. (sygn. akt V CSK 197/17) uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania. Wobec tego, wyrok Sądu Apelacyjnego utracił przymiot ostatecznego rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 1 i art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

Jeżeli w sprawie objętej badaną skargą konstytucyjną, orzeczenie – wskazane przez skarżącą jako ostateczne – utraciło ten przymiot, to skarga taka nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

4. Mając powyższe na uwadze, Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażaleń na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.